

НАЦИОНАЛНИ СЪДИЛИЩА

Съгласно *полската Конституция („Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej“)* всеки има правото на справедлив и публичен процес без необосновано забавяне пред компетентен, непристрастен и независим съд. Това означава, че всички спорове, свързани с упражняването на правата и свободите, гарантирани от националното право, могат да бъдат отнесени пред националните съдилища. Делата в областта на гражданското право, семейното право и правото, отнасящо се до непълнолетни лица, трудовото и социално-осигурителното право, търговското право и правото в областта на несъстоятелността, както и делата в областта на и наказателното и наказателно-изпълнителното право се разглеждат от обикновените съдилища. Административните съдилища следят за законосъобразността на действията на органите на публичната администрация. Военните съдилища осъществяват правораздавателна дейност в рамките на полските въоръжени сили в обхвата, определен със закон, и, в случаите, предвидени в закон, така също по отношение на лица, които не са членове на полските въоръжени сили. Обикновените, административните и военните съдилища осъществяват дейността си в съответствие с принципа на двустепенното производство, съгласно който страна, която не е удовлетворена от начина, по който е решено делото в съда, може да обжалва решението пред по-висшестоящ съд.

Освен това полската Конституция предоставя правото на всеки, чиито конституционни права или свободи са били нарушени, да подаде конституционна жалба до Конституционния съд (*Trybunał Konstytucyjny*). Тази жалба може да бъде изготвена единствено от адвокат („*advokat*“) или юрисконсулт („*radca prawny*“) (като изключение са съдиите („*sędziowie*“), прокурорите („*prokuratorzy*“), адвокатите („*advokaci*“), юрисконсултите („*radcowie prawni*“), нотариусите („*notariusze*“) или професорите или докторите по право, които се представляват сами) и за подаването ѝ не се заплащат съдебни такси. Предмет на жалбата може да бъде нормативен акт, въз основа на който съд или орган на публичната администрация е издал окончателно решение относно правата, свободите или задълженията, определени в Конституцията.

НАЦИОНАЛНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

Омбудсман („*Rzecznik Praw Obywatelskich*“)

Адрес: Aleja Solidarności 77, 00-090 Warsaw

Ролята на омбудсмана е да защитава правата и свободите на лицата и гражданите, определени в Конституцията и в други нормативни актове.

Всеки има право да се обърне към омбудсмана за помощ в случаи, касаещи защитата на неговите права или свободи, които са били нарушени от органите.

Подаването на молби до омбудсмана е безплатно.

След разглеждането на молбата омбудсманът може:

да поеме случая;

да посочи възможните средства за правна защита на молителя;

да препрати случая на компетентния орган;

да откаже да поеме случая.

Когато поеме даден случай, омбудсманът може:

да извърши самостоятелна проверка по случая;

да поиска от компетентните органи да проучат случая или част от него;

да поиска от Сейма (Sejm) (долната камара на полския парламент) да даде указания на Върховната служба за одит („*Najwyższa Izba Kontroli*“) да извърши одит с цел проучване на въпросния случай или на част от него.

В хода на провежданото от него производство омбудсманът има право:

да проучи всеки случай на място (дори без предварително уведомление);

да поиска разяснения и да му бъдат предоставени досиетата по всеки случай, за който отговарят въпросните органи;

да поиска информация за напредъка по дело, разглеждано от съдилищата, прокуратурата и други правоприлагащи структури, и да поиска досиетата да бъдат предадени за проверка в службата на омбудсмана след приключване на производството и постановяването на решение;

да назначи вещо лице и да разгледа други становища.

След разглеждане на даден случай омбудсманът може:

да обясни на молителя, че не е установено нарушение на правата и свободите;

да поиска от органа, организацията или институцията, чието действие е счетоно за нарушаващо правата и свободите, да отстрани въпросното нарушение и впоследствие да наблюдава изпълнението на препоръките;

да поиска от публичния орган, който упражнява контрол върху съответния орган, да приложи предвидените по закон мерки;

да поиска образуването на производство и да участва във всички висящи граждански производства;

да поиска от компетентния прокурор да образува предварително производство в случаи, свързани с престъпления, които се разследват *служебно*;

да поиска образуването на административно производство, да подава жалби пред административния съд и да участва в тези производства;

да поиска налагане на санкция или отмяна на окончателно решение в случаи, касаещи дребни нарушения;

да заведе иск или да подаде касационна жалба срещу окончателно решение.

Ако омбудсманът счита, че е необходимо да бъде променен или приет даден нормативен акт относно правата и свободите, той може да отправи за тази цел искане до компетентните органи.

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОРГАНИ ЗА ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

Омбудсман по правата на детето („*Rzecznik Praw Dziecka*“)

Адрес: Przemysłowa 30/32, 00-450 Warsaw

Омбудсманът по правата на детето работи в защита на правата на детето, включително:

правото на живот и здравеопазване;

правото на отглеждане в семейство;
правото на достойни условия за живот;
правото на образование;

правата на децата с увреждания;

закрила на децата срещу всички форми на насилие, жестокост, експлоатация, деморализация, пренебрежително отношение и друг вид малтретиране.

Всеки има право да се обърне към омбудсмана по правата на детето за помощ в случаи, свързани със защита на правата или интересите на детето.

Подаването на молби до омбудсмана по правата на детето е безплатно.

В хода на производството омбудсманът по правата на детето може:

да проучи всеки случай на място (и без предварително уведомление);

да поиска от въпросните органи да предоставят разяснения или информация или да осигурят достъп до досиетата;

да назначи вещо лице и да разгледа други становища.

След разглеждане на даден случай омбудсманът по правата на детето може:

да поиска от компетентните органи да предприемат действия в полза на детето;

да поиска предприемането на дисциплинарни мерки или налагането на дисциплинарно наказание, когато е установено, че въпросният орган е нарушил правата или интересите на детето;

да участва в производство пред Конституционния съд, което е образувано по искане на омбудсмана, или в дела по конституционна жалба, която има отношение към правата на детето;

да отправя искания до Върховния съд („*Sąd Najwyższy*“) за отстраняване на противоречива практика по тълкуването на правните разпоредби, които засягат правата на детето.

да предявява иск и да подава касационна жалба;

да поиска образуването на производство и да участва във всички висящи граждански производства;

да участва в производства, касаещи непълнолетни лица;

да поиска от компетентния прокурор да образува предварително производство по дела, свързани с престъпления;

да поиска образуването на административно производство, да подава жалби пред административния съд и да участва в тези производства;

да поиска налагане на санкции по дела, касаещи дребни нарушения.

Ако омбудсманът по правата на детето счита, че е необходимо да бъде променен или приет даден нормативен акт относно правата на детето, той може да отправи за тази цел искане до компетентните органи.

Омбудсман по правата на пациентите („*Rzecznik Praw Pacjenta*“)

Адрес: Młynarska 46, 01-171 Warsaw

Омбудсманът по правата на пациентите е компетентният орган за защита на правата на пациентите.

Всеки има правото да се обърне към омбудсмана по правата на пациентите за помощ, когато правата на даден пациент са били нарушени.

Подаването на молби до омбудсмана по правата на пациентите е безплатно.

След разглеждане на молбата омбудсманът по правата на пациентите може:

да поеме случая;

да посочи възможните средства за правна защита на молителя;

да предаде случая на компетентния орган;

да откаже да поеме случая;

Когато поеме даден случай, омбудсманът по правата на пациентите може:

да извърши самостоятелна проверка;

да поиска от компетентните органи да разгледат случая или част от него;

В хода на провежданото от него производство, омбудсманът по правата на пациентите има право:

да проучи всеки случай на място (и без предварително уведомление);

да поиска разяснения и да му бъдат предоставени досиетата по всеки случай, разглеждан от въпросните органи;

да поиска информация за напредъка по случай, разглеждан от съдилищата, прокуратурата и други правоприлагащи органи, и да поиска досиетата да бъдат предадени за проверка в службата на омбудсмана по правата на пациентите след приключване на производството и постановяването на решение;

да назначи вещо лице и да разгледа други становища.

След разглеждане на даден случай омбудсманът може:

да обясни на молителя, че не е установено нарушение на правата на пациента;

да поиска от органа, организацията или институцията, чието действие е счетоно за нарушаващо правата на пациента, да отстрани въпросното нарушение;

да поиска от публичния орган, упражняващ контрол върху горепосочения орган, да приложи предвидените по закон мерки;

да поиска образуването на производство и да участва във всички висящи граждански производства;

Ако омбудсманът по правата на пациентите счита, че е необходимо да бъде променен или приет даден нормативен акт относно правата на пациентите, той може да отправи за тази цел искане до компетентните органи.

Главен инспектор по защита на личните данни („*Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*“)

Адрес: Stawki 2, 00-193 Warsaw

Главният инспектор е компетентният орган по защита на личните данни.

Когато разпоредбите на Закона за защита на данните („*ustawa o ochronie danych osobowych*“) са били нарушени, субектът на данните може да подаде жалба до главния инспектор.

Ръководеното от главния инспектор административно производство се изразява във проверка на обработката на личните данни на молителя.

В хода на производството главният инспектор, заместник-главният инспектор и упълномощените служители имат право:

да влизат в помещенията, в които се намира системата за въвеждане на данните, и в помещенията, в които се обработват данните, и да извършат необходимите проверки;

да поискат разяснения и да призоват и разпитат лица с оглед установяване на фактите;

да проверят всички документи и данни, свързани пряко с предмета на проверката, и да направят копия от тях;

да проверят оборудването, носителите и ИТ системите, използвани за обработката на данните;

да назначат вещи лица и да разгледат други становища.

След провеждане на производството и когато е установено, че разпоредбите са били нарушени, главният инспектор издава решение да бъде възстановено спазването на разпоредбите, включително:

да се преустановят нередностите;

да се допълнят, актуализират или поправят личните данни, да се направят достъпни или да не се предоставя достъп до тях;

да се предприемат допълнителни мерки за защита на личните данни;

да се преустанови предаването на лични данни на трета държава;

да се защитят данните или предаването им на други органи;

да се заличат личните данни.

Независимо от горепосоченото, въз основа на събраната информацията при проучването на случая главният инспектор решава по свое усмотрение дали да упражни следните права:

да изпрати писмо до органа, срещу когото е жалбата;

да поиска срещу нарушителите да бъдат предприети дисциплинарни или други мерки съгласно закона;

да уведоми правоприлагащата орган за предполагаемото престъпление.

Ако главният инспектор счита, че е необходимо да бъде променен или приет даден нормативен акт относно защитата на личните данни, той може да отправи за тази цел искане до компетентните органи.

Представител на правителството по въпросите на равното третиране („Pełnomocnik Rządu ds.

Адрес: Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warsaw

Представителят е орган, който е отговорен за прилагането на политиките на правителството в областта на равното третиране и защитата от дискриминация.

Всеки има право да подаде жалба, молба или петиция до представителя.

За подаването на жалба, молба или петиция не се начислява такса.

Ако за отговор на горепосочената жалба е необходимо предварително разглеждане и разясняване на фактите по случая, представителят събира необходимите доказателства. За тази цел той може да поиска от други органи да предоставят необходимите доказателства и разяснения.

Жалбата, молбата или петицията следва да се разглежда без ненужно забавяне:

в срок от един месец в случай на жалба или молба;

в срок от три месеца в случай на петиция.

Представителят информира молителя за начина, по който ще се разглежда случаят.

Ако се установи, че е нарушен принципът на равно третиране, представителят взема мерки за отстраняване или смекчаване на последиците от това нарушение.

Ако представителят счита, че е необходимо да бъде променен или приет даден нормативен акт във връзка с равното третиране и защитата от дискриминация, той може да отправи за тази цел искане до компетентните органи.

Представител на правителството по правата на лицата с увреждания („Pełnomocnik Rządu ds.

Представителят упражнява значителен контрол върху изпълнението на задачите, произтичащи от *Закона за професионалната и социална реабилитация и заетост (лица с увреждания) (ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)*.

Представителят следи за издаването на удостоверения за инвалидност и определянето на степента на увреждане.

Всеки има право да подаде жалба, молба или петиция до представителя.

Ако за отговор на горепосочената жалба е необходимо предварително разглеждане и разясняване на фактите по случая, представителят събира необходимите доказателства. За тази цел той може да поиска от други органи да предоставят необходимите доказателства и разяснения.

Жалбата, молбата или петицията следва да се разглежда без ненужно забавяне:

в срок от един месец в случай на жалба или молба;

в срок от три месеца в случай на петиция.

Представителят информира молителя за начина, по който ще се разглежда случаят.

Ако при упражняването на контрола председателят установи, че е налице основателно съмнение за това дали дадено решение отразява фактите по случая или че решението може да е било постановено незаконосъобразно, той може да поиска от компетентния орган да:

отмени решението;

възобнови производството.

ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОРГАНИ

Национален съвет за радио и телевизия („Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji“)

Адрес: S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warsaw

Националният съвет за радио и телевизия защитава свободата на словото по радиото и телевизията, защитава автономността на доставчиците на медийни услуги и обществения интерес и гарантира открития и плуралистичен характер на радиото и телевизията.

Всеки има право да подаде жалба, молба или петиция до съвета.

За подаването на жалба, молба или петиция не се начислява такса.

Когато жалбата засяга излъчването на конкретно предаване, жалбоподателят трябва да уточни часа и датата на излъчването, името на канала и заглавието на предаването (или всяка друга информация, която позволява да се установи предаването, което е предмет на жалбата).

Председателят на съвета може да поиска от доставчика на медийни услуги да предостави всички доказателства, документи и разяснения, които са необходими, за да се установи дали доставчикът е действал в съответствие със закона.

Жалбата, молбата или петицията следва да се разглежда без ненужно забавяне: в срок от един месец в случай на жалба или молба и в срок от три месеца в случай на петиция.

Съветът информира молителя за начина, по който ще се разглежда случаят.

Председателят на съвета може да поиска от доставчика на медийни услуги да преустанови предоставянето на медийни услуги, когато това е в нарушение на закона.

В определени случаи председателят на съвета може да наложи финансова санкция на доставчика на медийни услуги.

Последна актуализация: 23/01/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.